

YENİ BİR DÖNEME DOĞRU MU?

FUAT AKYÜREK

İşçi ve emekçilerin eylemleri Avrupa'nın bazı ülkelerini sarsmaya başladı. İspanya, Yunanistan, Portekiz, İtalya ve son olarak da Fransa'da işçi ve emekçiler krizin faturasının kendilerine kesilmesine karşı sokakları, meydanları doldurdu. Oysa bu ülkeler daha üç beş yıl önce AB kapısında bekleyen Türkiye gibi ülkelere örnek gösterilen ülkelerdi. Türkiye halkına 'bakın AB'ye girdiğinizde bunlar gibi refah içinde yaşayacaksınız' deniliyordu. Şimdi bu "refah ülkeleri" farklı düzeylerde ekonomik krizden etkilenmiş durumdalar ve AB ekonomileri durgunluk ve gerileme eğilimleri giderek yayılma gösteriyor. Türkiye ise ekonomik bir krizin içerisinde değilse de, işçi ve emekçilerin yaşam ve çalışma koşullarının ağır olduğu, yoksulluğun yaygınlaştığı bir ülke durumunda.

Avrupa söz konusu olduğunda bizim için dikkat çekici olan, elbette ki işçi ve emekçi hareketindeki yükseliş ve emekçi kitlelerin krizin tüm yükünün kendi sırtlarına bindirilmesine gösterdikleri direniştir. Artık Avrupa'nın pek çok ülkesinde ve kentinde eski sükunet bulunmuyor. Kentlerin meydanları ve sokaklarında, krizin yükünün kendilerinin sırtına yıkılması karşısında öfkelerini açığa vuran emekçilerin öfkeli sesleri yankılanıyor. Buna karşın AB'nin yönetim organları, üst düzey bürokratları "kemer sıkma" politikalarının titizlikle uygulanacağını, bu konuda hiç bir gevşemenin gündeme gelmeyeceğini açıkça ilan ediyorlar ve hükümetleri tehdit etmekten kaçınmadıkları gibi, gerektiğinde "teknokrat hükümetler" atamaktan da kaçınmıyorlar.

Açıkçası Avrupa'da büyük sermayenin çıkarları ile işçi ve emekçilerin çıkarları arasındaki zıtlık daha fazla öne çıkıyor ve görünür hale geliyor. Büyük sermayenin çıkarları ücretli sürekli düşürmekten, sosyal hakları budamaktan, yeni vergiler koyarak krizin tüm yükünü işçi ve emekçilerin sırtına yıkmaktan geçiyor. Bunun sorunlu olduğu yerlerde de büyük sermaye bazı üretim birimlerini durduruyor, tasfiye ediyor ve Türkiye gibi iş gücünün daha düşük olduğu ülkelere doğru yayılma eğilimi gösteriyor. Bu ise söz konusu Avrupa ülkelerinde işsizliğin daha fazla yayılması anlamına geliyor.

Krizin en fazla etkili olduğu ülkelerde işçi hareketinin gelişmeye başlaması, krizin etkilerinin diğer emekçi kitleleri de etkilemesi sonucu-emekliler, gençler vb- işçi ve halk hareketi yükseliyor ve daha ilerleme eğilimi gösteriyor. Hatırlanacağı gibi 2008 krizinde işçi ve emekçilerin pek çok hakları gaspedilmiş, onlar işsizlikle tehdit edilerek ya düşük ücrete, ya da yeni zam talep etmemeye boyun eğdirilmişlerdi. Sağlık daha fazla paralı hale gelmiş, eğitim masrafları yükseltilmişti. Kısacası bazı ülkelerde işçi ve emekçi kitlelerin, gençlik yığınlarının geriye doğru atacak adımları neredeyse kalmadı.

Gerçek durum böyle olmasına rağmen büyük tekellerin istekleri bitmiyor. Onlar egemenlikleri altına aldıkları ve yönettikleri devlet ve hükümetlerden sürekli olarak yeni kesinti programlarını gündeme getirmelerini istiyorlar. "Kemer sıkma" ve "tasarruf paketleri"nin ardı hiç kesilmiyor. Buna karşın 2008 krizinde büyük banka ve tekellerin kasasına trilyonlarca dolar aktarıldı ve onlar bu ganimeti sessiz sedasız mideye indirdiler. Ama aynı hükümetler işçi ve emekçilerin hakları söz konusu olduğunda bunun büyük savurganlık olacağını, emekçilerin çalışmadan paraları yemek istedikleri gibi adice demagojilere baş vurmaktan kaçınmıyorlar.

Bütün bu belirtiler, uluslararası düzeyde emek ile sermaye arasındaki mücadelede yeni bir döneme girilmekte olduğunun işaretlerini güçlü bir biçimde veriyor. Kuşkusuz daha alınacak çok yol var. Ancak işçi ve emekçi yığınlar bir kez harekete geçtiğinde işlerin ne kadar hızlı gelişebileceğini tarihsel tecrübeler açıkça ortaya koyuyorlar. Üstelik bugün harekete geçmekte olan işçiler, demokrasi ve örgütlenme deneyimine sahip, geçmişte kendi ülkelerinde sert mücadelelerden geçmiş bir işçi geleneğinden geliyorlar. Hiç kuşkusuz artık şunu açıkça ilan edebiliriz: işçi ve emekçi kitlelerin sermayenin saldırılarını sessizlikle, ya da daha geri mücadelelerle karşıladıkları dönem kesinlikle geride kalmaktadır. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin önünde yaygın ve güçlü mücadelelerle şekillenecek olan yeni bir dönem açılıyor.

Kasım / 2012